

NOTÍCIES

[ALS MITJANS \(HTTP://WWW.RECERCAXINDEPENDENCIA.CAT/CATEGORY/NOTICIES/MITJANS/\)](http://www.recercaxindependencia.cat/category/noticies/mitjans/)

[INNOVACIÓ \(HTTP://WWW.RECERCAXINDEPENDENCIA.CAT/CATEGORY/NOTICIES/INNOVACIO/\)](http://www.recercaxindependencia.cat/category/noticies/innovacio/)

[POLÍTICA CIENTÍFICA \(HTTP://WWW.RECERCAXINDEPENDENCIA.CAT/CATEGORY/NOTICIES/POLITICA-CIENTIFICA/\)](http://www.recercaxindependencia.cat/category/noticies/politica-cientifica/)

[RECERCA \(HTTP://WWW.RECERCAXINDEPENDENCIA.CAT/CATEGORY/NOTICIES/RECERCA/\)](http://www.recercaxindependencia.cat/category/noticies/recerca/)

[SECTORIAL DE RECERCA \(HTTP://WWW.RECERCAXINDEPENDENCIA.CAT/CATEGORY/NOTICIES/SECTORIAL-RECERCA/\)](http://www.recercaxindependencia.cat/category/noticies/sectorial-recerca/)

[TESTIMONIS \(HTTP://WWW.RECERCAXINDEPENDENCIA.CAT/CATEGORY/NOTICIES/TESTIMONIS/\)](http://www.recercaxindependencia.cat/category/noticies/testimonis/)

[NOTÍCIES \(HTTP://WWW.RECERCAXINDEPENDENCIA.CAT/CATEGORY/NOTICIES/\)](http://www.recercaxindependencia.cat/category/noticies/), [POLÍTICA CIENTÍFICA \(HTTP://WWW.RECERCAXINDEPENDENCIA.CAT/CATEGORY/NOTICIES/POLITICA-CIENTIFICA/\)](http://www.recercaxindependencia.cat/category/noticies/politica-cientifica/)

06-03-2014

Dones, universitat i recerca

(http://www.recercaxindependencia.cat/noticies/dones-universitat-i-recerca-874/)

El 8 de març se celebra arreu el Dia Internacional de la Dona, una ocasió per reflexionar sobre diversos aspectes del paper de la dona en la societat actual, i en el nostre cas concret en relació a la recerca.

En primer lloc, revisem algunes dades recents. A Europa, segons l'informe *She Figures* de l'any 2012, un treball estadístic elaborat per la Comissió Europea sobre gènere, recerca i innovació, les dones encara estan infrarepresentades en recerca, tant en el sector públic com en el privat. Només un terç de les persones que es dediquen a la recerca a Europa són dones. En l'educació superior, tot i que el nombre de dones graduades supera el d'homes, només un 10% dels rectors universitaris són dones. A més, les dones estan poc representades en els òrgans de decisió, en els que de mitjana només hi ha una dona per cada dos homes.

El *Llibre blanc de les dones de Catalunya* en el món de la ciència i la tecnologia, elaborat per l'Institut Català de la Dona, corrobora que les diferències de gènere en el món universitari i científic continuen existint a mesura que hom va consolidant la seva posició i va agafant càrrecs de responsabilitat. Així, a educació infantil, primària i ESO, el percentatge de nenes i noies reflecteix l'estructura poblacional a aquestes edats. Al batxillerat, el 55,6% dels estudiants són noies, un percentatge que augmenta fins al 64% en el cas del batxillerat científic i que es manté en el conjunt d'estudis universitaris de la branca de ciències. Als estudis de doctorat disminueix lleugerament, fins al 55%. I és a partir d'aquí quan comencen els biaixos més significatius. El percentatge de dones que

exerceixen de professors d'universitat en estudis científics es redueix aproximadament al 34%, el mateix que el d'investigadores en centres de recerca, i el de catedràtiques és encara inferior, del 20%, semblant al de dones que exerceixen càrrecs de govern dins el món universitari.

Quines són les causes d'aquest desequilibri? Un dels factors que s'ha assenyalat és el fet que el punt d'inflexió en què els homes investigadors comencen a superar en nombre a les dones coincideix amb el moment en que la majoria d'elles decideixen tenir fills. Un editorial publicat l'any 2010 a *Nature Neuroscience* assenyalava que les dones casades i amb fills tenien un 27% menys de possibilitats d'aconseguir una plaça fixa de professor (*tenure*). En el nostre entorn, cal assenyalat que no només són els fills, atès que sovint són les dones les que tenen cura d'altres membres de la família, com per exemple ancians. Aquestes tasques són tradicionalment i culturalment assignades a les dones, tendència que sembla difícil de canviar. És evident que l'establiment de polítiques per a compatibilitzar la vida familiar i la professional ajudarien molt en aquest sentit, però tampoc resoldrien del tot el problema. Citant el discurs que va pronunciar Roser González Duarte en la inauguració del curs universitari 2006-2007 "L'avaluació de la recerca basada en la quantificació mil·limètrica dels mèrits d'un currículum sense tenir en compte els factors que justifiquen les diferències de rendiment -pràctica afavorida per la tranquil·litat de consciència que aporta el respectat 'rigor matemàtic'-, perjudica sistemàticament la dona". L'editorial de *Nature Neuroscience* va en el mateix sentit quan indica que caldria tenir en compte altres factors a més de les publicacions o en cas contrari les persones que dediquen part del seu temps a tasques familiars, siguin homes o dones, estaran sempre en desavantatge.

També és possible que, com semblen indicar diversos estudis, de mitjana les dones estiguin menys interessades a competir per progressar professionalment que els homes, la qual cosa fa que ens haguem de plantejar fins a quin punt l'excés de competitivitat és bo per a la societat en general. No obstant això, també és molt possible que aquest aparent menor interès en la competitivitat sigui degut als factors que s'apuntaven al paràgraf anterior.

Tanmateix, una recerca científica realitzada a la Universitat de Yale, als EUA, publicada en la prestigiosa revista *PNAS*, proposa un motiu encara més inquietant. Els investigadors van agafar el currículum de 127 persones que sol·licitaven una plaça de gerent de laboratori, i els van assignar aleatòriament un nom d'home o de dona que no coincidia necessàriament amb el gènere de la persona que efectivament tenia aquell currículum. Van fer que membres de sis universitats diferents dels EUA valoressin individualment cadascun dels currículums, mostressin la seva preferència per fer de mentor a cadascuna d'aquestes persones i els assignessin un sou inicial, per si eren les escollides per ocupar aquella posició. El resultat fou aclaparador. Si el currículum anava associat a un nom d'home, la valoració era sistemàticament més elevada que si en duia associat un de dona, hi havia una major preferència a fer-li de mentor i el salari inicial proposat era superior. Més impactant encara, aquest clar biaix en funció del gènere del sol·licitant es produïa tant si l'avaluador era un home com si era una dona, sense cap distinció, però en canvi no es veia influenciat per l'edat ni

l'ètnia del sol·licitant, sinó únicament pel seu gènere. Estudis paral·lels fets amb els mateixos avaluadors van demostrar que les sol·licitants femenines eren percebudes, ja d'inici i de manera inconscient, com a menys competents que els masculins.

Potser no hi ha receptes màgiques per segellar l'esquerda de gènere en la societat en general i en el món científic en particular. Però ens hem d'esforçar perquè justament en aquest sector, on s'accepta que impera la racionalitat i l'equilibri, no hi hagi discriminació.

David Bueno i Marta Alegret (Universitat de Barcelona)

Enllaços

[Informe She Figures \(http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/she-figures-2012_en.pdf\)](http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/she-figures-2012_en.pdf)

[Editorial Nature Neuroscience \(http://www.nature.com/neuro/journal/v13/n3/pdf/nn0310-267.pdf\)](http://www.nature.com/neuro/journal/v13/n3/pdf/nn0310-267.pdf)

[Discurs Roser Gonzalez Duarte](http://www.ub.edu/web/ub/ca/sites/genere/docs/docs/roser_gonzalez_duarte.pdf)

[\(http://www.ub.edu/web/ub/ca/sites/genere/docs/docs/roser_gonzalez_duarte.pdf\)](http://www.ub.edu/web/ub/ca/sites/genere/docs/docs/roser_gonzalez_duarte.pdf)

[Article PNAS \(http://www.pnas.org/content/early/2012/09/14/1211286109.full.pdf+html\)](http://www.pnas.org/content/early/2012/09/14/1211286109.full.pdf+html)

Escriu el teu comentari

Nom obligatori

Email (no es publicarà) (obligatori)

Web

Comentaris (obligatori)